

SZEGEDI HIRADÓ.

27-ik szám.

Vasárnap, tavaszhoz 1-én 1860.

Második évfolyam.

Megjelenik:

Hetenki két szar, esütőtörök és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Tanodaúta, Lemelecz, 359. szám, hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési föltételek.

Szegeden házhozhozordással: Egész évre 6 frt., — félre 3 frt., — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Vidkre postán: Egész évre 8 frt., — félre 4 frt., — évnegyedre 2 frt. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasos petitor egyezszi hirdetésénél 7 ujkr kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegj minden egyes beíratásért 36 ujkr. A nyílttérben a háromhasos petitor igtá fási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetének Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címzendők.

Előfizetési fölhívás

SZEGEDI HIRADÓ

1860. évi második negyedére.

Különösen figyelmeztetjük évnegyedes t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket megújítani szíveskedjenek annál inkább, mert a kiadó csakugyan nem nyereszkezdésből, hanem egyenesen becsületből és hazafiságból folytatja a lap kiadását, miután az előfizetők száma éppen csak annyi, mennyi a költségeket nagy nehezen földözi s egytelenelegnek elmaradása már tiszta veszteség.

A Barsi József írta Iparos vagy László mester című nagyérdéki pályamű a jövő hó folytán kerülven ki sajtó alól, azt minden előfizetők ajándékmellékletül veendi.

Az előfizetési föltételek lapnk homlokán olvashatók.

Álföldi viszonyok.

Dohánytermesztés.

A dohánytermesztésről szóló császári rendelet tartalma következő:

„Az 1859. ászntó 20-ki nyíltparanem által (Bírod. törvl. CVIII. db 462.) Magyar, Horvát-és Tótországban, Erdély nagyfejedelemségben, a Szerb vajdaságban, a Temesi bánságban és katonai határvidékben behozott dohány-egyedárrend határozmainak fogantatásul miniszterem és birodalmi tanácsom meghallgatása után a dohánytermesztésnek a nevezett koronazsákokban könnyítése a következő szabályokat találom kibocsátandónak:

1. §. A dohánytermesztés mindazon községekben, azon föltétel alatt, hogy legalább hat katastrális hold földtássak dohánytermelésre, megengedtetik, melyek:

a) 1858. évből az ugynevezett zárt területeken dohányt termesztettek s a csempészet elhatalmazása miatt a dohánytermelésből ki nem zártak; b) a magánosan álló ugynevezett oázokon már az egyedará behozatala előtt kereskedés végett dohányt termesztettek.

E helységek jegyzéke a pénzügyhatóságok útján közö fog tetetni.

A pénzügyminiszterség föl van hatalmazva, ha a dohányigazgatás szükséglete kívánja, vagy egy tetemes kivétel valószínűsége kimutatattik, a dohánytermelésre a fönemlített helyközségeken kívül másokban is fölhatalmazást osztogatni.

2. §. Azon helyeken, hol a dohánytermelés meg van engedve, dohánytermelési engedélyt mindenki nyerhet, aki

a) se valamely bűn, nyervágyból eredő véttség, vagy csempészet, vagy súlyos jövedékhiágas miatt büntönek nem ítéltetett, se a vizsgálat alól nem csupán a törvényes bizonyítékok hiánya miatt mentetett föl;

b) a dohánytermelésre egy összefüggő területet, és pedig a mező gazdaságban legalább nyolcszáz ölnyi, a kerti gazdaságban legalább háromszáz ölnyi tért fordít, és

c) kimutatja, hogy

aa) vagy magának van raktára, mely az ideiglenes dohány-egyedárrend 52. §-ában kiszabott föltételeknek megfelel, vagy

bb) hogy dohányszabadékos dohánykereskedő (5. §.) vagy a dohányigazgatóság veszi át.

Azon természetközök, kik jellemük- és vagyonállásuknál fogva vagy közös építkezésekre (szárítóházak, raktárak stb.) egyesülések által a szükséges biztonságot nyújtják, megengedhetetik, hogy a raktárak kimutatását csak a dohánytermelési engedély megnyerése után, azonban a plánták kiültetése előtt s legkésőbb a termelési év tavaszutó 1-je előtt teljesítsék; de ez esetben az engedély csak föltételeken adatik, és elenyészik, ha a kimutatás az említett határidő alatt nem történik.

3. §. A dohánytermelési engedélyt azon pénzügyhatóság adja, melynek területében a dohánytermelő község fekszik.

A dohánytermelési engedély nyeresé végett bejelentések községünkint legfőlebb a termelési év tavaszutó végeig a járást ellenőrző pénzügyörbizos útján benyújtandók, kinek bizonyulnia kell, hogy az 1. §-ban fölsorolt föltételek az engedély megnyerésére meg vannak.

A tárgyalás könnyítésére ily bejelentésekhez való bankettek minden községéljárójánál áruhatni fognak.

A dohánytermelési engedélyek a lehető leggyorsabban megadandók, s legfőlebb tavaszutó végeig azon adóhivatalnál, melyhez a község utastíva van, kivehetők. Az engedély minden megtagadása indokoltatni fog.

5. §. A föllgyeleti költségek megtérítésére az engedélyosztásnál engedélydíj fizetendő, különbség nélkül akárki számára természetű a dohány; a díj a beültetendő tér nagyságához arányul, de különbözö aszerint, amint a község vagy természetösszes termelési területe nagyobb vagy kisebb. Az a következő seala szerint számíthatatik:

Holdjával, községében, hol egy természetű egy darab	a dohányval beültetett terület holdat.
ban lévő természetű terület:	
20—40 ig 40—200 ig 200 fölött	
300—800 négyezög föl	1 ft 10 kr 80 kr 60 kr
800 usz. öln föl 2 hold 1 —	75 „ 60 „
2 holdon fölül 10 hold 1 —	90 „ 70 „ 55 „
10 —	80 „ 65 „ 50 „

A természetközök, kik az igazgatóság számára termelnek, nem kényszerítvők az engedélydíjt készpénzben letenni, hanem azt annak idején a beváltási öszletekből levonhatják.

5. §. A finálól ellenőrségi rendszabályok a dohánytermelést, a dohánynak a természetű helyiségeiben tartását annak megszámitása- és esomózása, s a dohánynak e helyiségekből a további elátóására rendelt raktárakig szállítást illetőleg fönnmaradnak, különbség nélkül arra, vajjon a termelt dohány az igazgatóság raktáraiba szolgáltatásra, vagy magánraktárakban tartásra szánvák e.

A határidő, mely alatt a csomózott dohánynak a tartásukra rendelt magánraktárakba betárolva kell lennie, azon nappal jár, melyen a járás számára kirendelt kinstári beváltóhivatal által az igazgatóság számára termelt dohány átvétele a

járársban kezdetét veszi. Ha a járársban beváltóhivatal nincs, akkor azon időhatár tölhő végével jár le. Minden év tavaszutó havától kezdve a magánraktárakban lerakott dohányt csak balokban hivatalos zár alatt szabad tartani. Mind a dohány bálózásánál, mind a betárolás minden évének őszelő havában leltár véteik föl.

A dohánynak a raktárakból más hivatalos zár alatt állókba, vagy külföldre szállítását illető szabályok fönnmaradnak. A föllgyeleti költségeket a magánraktárakban a dohány tulajdonosa a raktárak őrzésére szükséges pénzügyörök és alkalmaztatásuk napjainak száma szerint megtéríteni tartozik.

6. §. Nyers dohánylevelekkel kereskedés külföldi kivitel vagy más szabadékos dohánykereskedőnek eladás végett engedélyt mindenki nyerhet egy bizonyos általa bejelentendő súlymennyiségig, ki az alább következő föltételeket teljesíti. Ez engedélylei kapcsolatban van annak megengedése, hogy a folyamodó a dohányt az általa kijelölt az országban létező raktárakban tarthassa.

Dohánykereskedési engedélyre, a kiszabott föltételek teljesítése mellett van szükségök azon természetközöknek is, kik dohányukat a természetközök és tavaszutó hónapján túl is raktárakban kívánják megtartani.

7. §. A dohánykereskedésre engedély adatik mindenkinek, aki

a) se valami bűn, se nyervágyból eredő véttség, vagy csempészet, vagy súlyos jövedékhiágas miatt elítélve nem volt, se a vizsgálat alól nem csupán a törvényes bizonyítékok hiánya miatt mentetett föl;

b) kimutatja, hogy oly raktárak birtokában van, melyek azon dohánymennyiség befogadására, amelyre a dohánykereskedési engedély szól, elegendők, és az ideiglenes dohányegyedárrend 52. §-ában kiszabott föltételnek megfelelnek;

c) a szükséges biztonságot nyújtja, hogy ő a dohány tartása és szállításánál a fönlöl szabályokat teljesíti, és azok áthágása esetében a ráeső büntetés-pénzt letenni képes lesz.

E biztosítás ugyanaz, mint a vámozatlan külföldi árakra nézve ki van szabva, tehát ha a folyamodó a hatóság előtt mint belföldi lakos, a biztosítéki öszlete nézve biztos kereskedő vagy föltörök ismeretes, vagy helyette kezelni vagy fizetöl egy oly személyt állít, személyes; különben pedig a községes dohány nagyban áruslása díjának öszlete szerint azon mennyiség föl, melyre a szabadékok kinyerni kívánja, kiszámított érték készpénzben, a letétel napján árfolyam szerint számított állampapírokban vagy jelzőlogokban.

8. §. A dohánykereskedési engedélyt, ha a dohány elátóására kijelölt raktárak csak egy közgazgatási területen fekszenek, az illető országos pénzügyigazgatóság (országos pénzügyigazgatósági ösztyök) azon esetben, ha a megjelölt raktárak több közgazgatási területben fekszenek, az országos pénzügyigazgatóságok (országos pénzügyigazgatósági ösztyök) közül az adja, akibe a folyamodó fordul, s az a többi igazgatóságokat (igazgatósági ösztyöket) megfelelőleg értesíti. Az engedély a folyamodó kívánata szerint egytől öt évig terjedő időre adatik, s elenyészik, mihelyt kiültni, hogy a kiadási föltételek valamelyike többé nincs teljesítve. Az engedély minden megtagadása indokoltatni fog.

9. §. Termesztűk, kik dohányukat a (4. §.) kiszabott idő alatt a kijelölt raktárakba be nem adják, vagy kik azt raktárakban a természetst követő évi tavaszutó hónapon túl tartják, anélkül, hogy dohánykereskedelmi engedélyük volna, vagy kereskedők, kik nagyobb mennyiségű dohányt, mint amennyire engedélyük szól, vagy nem a kijelölt raktárakban tartanak, elvesztik dohánytermesztési vagy illetőleg dohánykereskedési engedélyüket, és az illető dohány minden mászárójáról s minden helyére azon időnek, ameddig a szabályellenes megtartás terjed, egy forintot tevő büntetés alá esik.

Azonkívül a dohány az 5. költségükön és kárakra hivatalos őrizet alá vétetik, vagy ha erre elzárólag hely nincs, vagy a tulajdonos a dohányt a neki kitűzött határidő alatt más szabadekös kereskedőnek, ki a megfelelő raktárakkal bír, át nem adja, vagy az országból ki nem viszi, hivatalos fölügyelet alatt megsemmisíttetik.

10. §. Azon természetstők és kereskedők, kik jövedékhátságát követnek el, a pénzügyhatóságok által a dohánytermesztésből, illetőleg dohánykereskedésből a körülményekhez képest bizonyos időre vagy mindenkorra kizárhatnának.

Kelt Bécsben, tavaszutó 27-én, 1860.

Ferenccz József s. k.

Gróf Rechberg s. k.

Baró Bruck s. k.

Legfőbbbbs rendeleire: Baró Ransonet s. k.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

Mi teendők van a céheknek az új iparrend életbe lépésével?

„A jó pap holtig tanul”, e régi közmondást számtalanszor halljuk és mondjuk, de ritkán vesszük fontolóra, hogy édes mindnyájunkra tanulságos.

Ki haladni s nem a kor mögött maradni akar, annak csakugyan folyton kell tanulnia. Egyéni állásunkhoz képest az, amit tanulnunk kell, igen is különböző.

Van tárgy, melyet mindenkinek, s olyas is, melyet csak bizonyos osztálynak szükséges tudnia, vagy a korral haladva, érdekeit háttérbe szorítva ne lássa.

Ki tagadhatná azt, hogy az iparos szakismertetnek netovábbját el nem éri soha, s hogy gyakorlat és tapasztalat által szorgalom- és kitartással párosult akarattal mellett ismeretei naponta tágnak.

Ki tagadhatná, hogy a szellemi művelődésnél szintén ez áll?

Ki vonná kétségbe, hogy naponta új meg új fejlemények és tudásra szükségessé jönnék létre?

De sokszor közömbösek vagyunk; vagy nem akarjuk, vagy nem tudjuk érdekeinket fölismerni. Ily esetekben inkább a régivel maradunk, minthogy hogy egy kis erőfeszítéssel a jobbnak ismeretbe hatni törekednénk.

A közömbösség szellemi s anyagi előhaladásunkat már számtalanszor felhazsakasztá.

Évtizedek múlva éreztünk csak föl aluszkonyaságunkból s pótolni törekedtünk azt, mit mulasztottunk.

Ilyenkor nem volt e nagyobb erőmegfeszítésre szükségünk, mintha annak idejében lépve haladtunk volna a korral?

E tapasztalat, többször saját kárunkon okulva, javunkra felhasználni, nemde észszerű lenne?

És mégis ismételve esünk vissza a téfenségbe s a közömbösség karjaiba dölve, újra pihenünk.

Közel vagyunk ismét hozzá, hogy azt, mit tudnunk kell, csak akkor keressük majd elő, mikor már alkalmazni kellene.

Többekelőt hallottam ugyanis már e kérdést: „mi lesz tavaszutó elseje után az eddigi céhekkel?” vagy „ha az iparszabadság életbe lép, lesz-e még e?”

E kérdés pedig azon szomorú meggyőződésre vezet, hogy azok, kiket legközelebb érdekel, az új iparrendet nem igen olvasgatják.

Az új iparrend szövege majd minden lapban közölve volt, magyarázata pedig könyvtárainknál kapható; s így nem mondhatja senki, hogy eléggé közrehoztam volna.

Nem lehet tehát célok és föladataim itt az egész törvényt megismertetni, hanem csak e sorok homlokán olvasható kérdésre némi felelettel lenni.

Mielőtt azonban ezt tenném, az új iparrend némely, e tárgyra vonatkozó intézkedéseit röviden elmondani szíveskedek vélem.

Az új iparrend nem hogy megszüntetné a céheket, hanem még inkább szilárdabb alapra fekteti. Iparoknak, melyek jelenleg ehen kívüliek, társulatok lehetlőleg létesítendők.

Az eddig máris létező céhek megmaradnak, de nem csak az eddig remeklést újjan mestersétekre, hanem az ezentúl is önállóítottan iparosokra.

A törvény „társulatok”-nak nevezi, de a régi ehen vagy testület elnevezést is megtarthatják.

Kökon iparok, vagy elágazók is, kölesünös egyetértés által, vagy egyoldalú kívánatra is egy társulatú egyesíthetők.

Ki iparjegyet vagy engedélyt a hatóságától nyer, azonnal tagja az illető céhek vagy társulatnak.

A céhek kiváltságolt jogai megszüntnek s helyökbe az új iparrenddel megegyező alapszabályok a társulat által szerkesztendők s a hatóságok jóváhagyás végett benntartandók.

A társulatok célja: a hozzájuk tartozók közötti viszonyt szabályozni, az eredő viszályokat elintézni, szaktanókat és fölsőgedési intézeteket alapítani vagy előmozdítani s fölügyeletök alá venni; fölügőstásokat s véleményeket szakmájukba vágó körülményekről, ha kívánatik, adni, s az iparjegyek egyetemére vonatkozó intézkedésekben közrehatni.

Ezen kívül a társulati vagyon fölött rendelkeznek.

A társulatok az ipar megkezdését vagy folytatását meg nem szoríthatják.

Megszűnik a képesség kimutatása s a célméli remeklést. Némely engedélyezett iparoknak azonban az új ipartörvény által is gyakorlati kimutatása és vizsgálata letétele igényeltetik.

Kisebb, ötven tagon többlet nem számoló, társulatoknál az összes társulati iparosok gyűlése össze közös ügyeik fölötti tanácskozára.

Nagyobb társulatok evégre bizalmi tagokat választanak.

A társulat ügyeit választmány és elnök vezeti, mely elöljáróság öt forintig terjedhető pénzbírságot szabhat.

A régi mesterek eddigi előjogaikban megmaradnak, az újonnan belépő iparosok csak három év önálló gyakorlat után nyertek meg a szavazat és választásai jogot.

Minden iparos köteles a társulati terheket aránylag viselni.

Tanoneknak fölgőladása s tanítási idejöknek meghatározása a szabad egyezkedés tárgya.

Megszűnik tehát a ehenyűlés előtti szegődítés és fölszabadtatás.

A társulatok a hatóság fölügyelete alatt állanak s e fölügyelet társulati biztosok által mint eddig fog gyakoroltatni.

Ezek előbeesőtatása után könnyű a kitűzött kérdésekre felelet; ugyanis:

1) A társulat alapszabályai közös tanácskozmány újjan szerkesztendők.

2) Az eddig vezetett számadások lezárandók s a ehen eseklvő s szervező állapotú kitűntetendők.

3) A legközelebbi éven szükségendő kiadásokról s reményelt bevételekről előleges költségvetés készítenőd, melynek alapján a társulati pótlék az egyes tagokra kivetendőd.

A.

Szegedi tárogató.

7. Megjelent Kazinczy-ünnepe Magyarországon 1859-ben. Az irodalom vezért dícsőitő Magyar Nemzetnek emléklit irta Kempen Győző, a „Szegedi Híradó” szerkesztője s a magyar földtani és természetudományi társulatok rendszeres tagja. Szegeden nyomtatta Burger Zsigmond, 1860. Tartalma: 1) A magyar irodalom állása Kazinczy előtt. 2) Kazinczy életrajza és befolyása a magyar irodalomra. 3) A magyar irodalom fejlődése Kazinczy nyomán. 4) Kazinczy Ferenccz dícsőitése 1859-ben. 5) Megtartott Kazinczy-ünnepek a két testvérházban. Kapható Szegeden Burger Zsigmond könyveskereskedésben és minden hazai könyvtárnál 1 ft 50 krajával. A könyvtárúti uton eladott példányok egész jövedelme a Kazinczy-atpítványra adatik.

7. Fogarassy Nagy Miklós, kiról lapunk mult számai egyébként megemlékeztek, igen sikerültlen rajzolta le városunkat. Népzongást a fölsővárosi miniorituegház tornyán vette s így a képen a városnak csaknem minden része látható. E képet Burger Zsigmond kiadónk vette meg s legközelebb azt kőre metszti, hogy minden szegedi megszerezhesse szilővárosának hí képét.

7. A legközelebbi községválasztmányi ülésben a lakosság vagy a városi polgárjog megadásának módjáról léven szó, egy rész könnytetni, a más rész nehezíteni akarta ez eljárást. Részkürol azt hiszik, hogy amennyiben a község, mely valakit kebelébe fogad, annak irányában terbelő kötelezettségekkel vállal, szükséges, hogy leendő polgárjogának valamint anyagi, egy társasági életrevalóságunk biztosítva érezze magát.

7. A halászlai jog bérbeadása tárgyában, mint halljuk, már négyszer tartatott értelet s mindannyiszor oly eseményt összeget (200—250 ft) ígérték a vállalkozók, hogy az értelet a községválasztmány helyben nem hagyta. Terveben van, hogy a halászlai épen egy, mint a vadászatra egyéneknek engedélyeket adjon a város bizonyos díjért; p. aki nagy hálával halász 10, aki kicsinytel 5 ft fizessen a város pénztárába. Ezuton nagyobb összeg megnyerését reméli a város.

7. A tavaszi vízaradás közeledése a töltések erőlyes javítását teszi szükségessé. Mint tudjuk, szorgalmasan dolgoznak a szilér-baktói töltés emelésén. Valóban nagy vízar elő mindazáltal szakértők véleménye szerint ez meg nem olya a várost, ezt csak a szilárdan épült magas vasúti töltés alatt nyitandó alagtak eredményezhetik.

100. — Pénteken közeldéki atyafiak nagobb mennyiségű olajt szállítottak a vasútra. Velők jött az illett úzer is, kinek olajnövénye nem terem, de olaja annál több van. Szegeden s vidéken találnak ugyan néhány olajost, de ezek között kevés van a mezzi gazdák birtokában. E tekintetben érdekes példát nyújt a Ferenccsatorna mellett fekvő Cservenka helység, hol 25—30 rendszeres olajostjók van a jobboldali földművelőknek. Vidékünkön nem kevés repte terem, de leginkább mint repteit adjuk el, a reepeogóaszt azután jó ártért veszünk juhainknak. Ez nem a legjobb eljárás.

7. Figyelemztetjük olvasóinkat a lapunk mai száamához mellékelt előfizetési fölhívásra a Szabadidők című kétkötetes történeti regényre, melyet 20 úynyi tartalommal e lapok szerkesztője ir s ft. évi nyárho végén az előfizetőknek szétküldi. A regény előfizetési ára fűzve 1 ft 20 kraj. vörös vászonba köve 2 ft. A szerző tíz gyűjtött példány után egy emlékpéldányul szolgál.

7. Tegnapelőtt utószor lépett föl ezuttal F. Szabó Amália színpadunkon mint Senneterre marquisné. Tiszelt művésznők igen kegyetlen hozzánk s ez nem nagylelkű viszonzása öszinte szeretetűnknek. F. Sz. Amália mindig művészléleg játszik, de épen ez eseten, mintha tündérbáttalom lét volna szellemében, föllélmással kecsesl személyisé a egy napra kavér marquisnét. Ebben rejlik kegyet lenesse, mert épen akkor volt legbátrabb játéka, midőn távozásának tudata minden élymozzanatú örömséppel keserített. Ne legyünk mégis szomorak, „Hátba, hátba, nem látunk a másvilágba!” mondja egy kölök. Hátba mi is visszanérlhetjük még F. Szabó Amáliát?

7. A Rollandó házra nézve, melyről a mult napokban beküldött cikket közöltünk lapunkban, úgy halljuk, azt határozta a községválasztmány, hogy nem szükséges emelesterre építme tulajdonosának, csak arra szoríthatik, hogy a rendes vonalt megartsa, mit elmulasztott. Mi úgy tudtuk, hogy minden nagobb városban van oly rész, mely nem szabad csak emelester házakat építeni, sőt, mint biztosan hallottuk s mult számainkban megis említtük, ma is el városunk egy polgára, kinek ugyanezen utabban fölszínti ház építése már 30 év előtt megtörtént.

7. A magyar indős társaságra a ft. hó 24-iki gyűlésben az utóso hétrol bejelentett adományok összege az alapítók növelésére 6960 ft 77 kraj, 10 db arany, 1 tallér, 3 ezüst buszas; a házra 6791 ft 12 kraj.

— Bányási birtokos, báró Lo-Presti Árpád a magyar tudós társaság céljaira 40,000 ft-tal hozzájárult. (D—A.)

— Gróf Zichy János, kire gróf Batthyány Lajos elköszött magyarországi jószágai ruházattak, ez átvett jószágokat növére, gr. Batthyány Lajosnéra és ennek gyermekeire ruházta át.

7. Eszterházy Pál gróf, mint a „Pesti Híradó” írja, elhatározta, hogy évenként 2000 ftot szentelend a hazai irodalomra. Jelenen minden megjelenő magyar könyvet megvesz, minden magyar folyóiratot járát s a régebben megjelentekből is a jobbakat pápai könyvtára részére megvásárolja. Két föurat ismerlek, kik e lelkes buzgalmat régen gyakorolják, egyik Széchenyi István gróf, a másik Sina Simon báró. Tartsa Isten sokáig e háromságot a hazának és engedje, hogy e lelkesek száma mindinkább szaporodjék.

7 A „Delejtű” szép tükrevel szerkesztője, mint maga írja, a legnagyobb örömmel részesült, melyben lapszerkesztő részesülhet. Számos előfizetője jelentkezett u. i. kik vállaltaknak szebb jövőjét biztosították. Tiszelt pályatársunk e rész. vében szíves tükrevel elismerését látja annál inkább, mert az új előfizetők névsorában hazánk legfényesebb családjaival vannak képviselve. Szívünkkel osztunk pályatársunk örömeit, s minél szebb sikert kívánunk neki. Vajon mi a tömegszeres magyar Szegeden és magyar vidékén ugyanígy örömdetes körülmények közé fogunk-e jutni, mint bunsági pályatársunk, azt a legközelebbi hét tünemények nem akadályozhatják.

7 A „Pesti Napló” ban valaki azt az indítványt teszi, hogy az újabb fölfejtendő régi német színházépületnek a színházterre szolgáló része magyar uraknak adassék át szintén fölfejtést végezt, kik azután dal- és táncmű-színházak tegyék, úgy építvén, hogy a miegylet és zenéde is helyet találjanak benne. A terv nagyon helyes, csak a kivitel nehézségekre nem akadályozhatják.

— Virágvasárnapon nem csak a füran-guak rendeznek szavaltat és zenelődést a nemzeti színházban, hanem a pesti dalárda is két nagy-szerű oratoriumot adand elő a nemzeti muzeum teromében, szintén a szükségkötő horvátok segélyezése.

— A nemzeti színházi választmányunk meghagyatott, hogy az intézet pénzürelt évenként kimutatást tegyen közzé s e közzétételt kezdje meg. 1859—60-iki színházi év eredményével kezdje meg.

7 A pesti lapok azon örömdetes hírt hozzák, hogy Egressy Gábor a nemzeti színházhoz eskágyan szerződött, fog s hogy ez ügyben leginkább nemzeti intézetünk igazgatója, gróf Ra-day Gedeon buzgódkodik.

7 Az „Idők Tanúja” arról értesít, hogy a Sz. Beendekend egyik gimnáziumának és a pécsi ipartanodának helytartóságilag megengedteteti, hogy minden tantárgyat egyedül magyar nyelven adjanak elő.

— A hevesmegyei gazdasági egye-sületnek Gyöngyös város határában alakult kertje mindinkább magára vonja a pest-miskolci ország-on járókkeltek figyelmét. A szép keményfalé-kerítéssel körülvezt s holdas téren igen esmos ház emelkedett. A föld már nagybörést föl van fer-gatva s a fakát, esmeteket ezrekenként ülteték, ny-szintén a szőlővesszőket is.

7 A „Divatesszők” utóbbi száma igen szép virágernyők rajzait hozá, melyek ha nem lesz-nek nagyon drágák, azt hisszük, általános divattá fognak válni. E napernyők úgy készítvék, hogy becsukva rózsá, kaméliá, szegfű s más virágok bimbóhoz hasonló, kinyitva ugyanazon bimbó tel-jes virágát mutatják. Mily szép lesz, ha majd a melegebb tavasz és hó anyi napjaiban szép virá-gok ötmázandják a nap heve ellen szép virá-gainkat.

7 Egy pesti lapnak zokon esik, hogy Pécssett is magyar lap keletkezik s így kiált föl a kiadók nevében: „Iram! adj anyi előfizetőt, mint a mennyi magyar lap van!” Ez aztán olyan-féle fölkiáltás, melyből minden ember kivédeli, hogy a lapnak voltaképen nines szerkesztője, hanem csak kiadója.

7 Erdélyország volt korlátnoka, b. Jósika Sámuel f. hó 29-én Bácsban meghalt.

7 Bácsban egy 14 éves fiút fölbrendbeli esalások miatt 6 hónapra börtöre ítelt a törvényszék.

Fővárosi level.

Pest, 1860. tavaszeli 29-én.

Az építkezés megindult. A Szenátóra, a Va-suteában és egyéb helyeken részént azt folytatják, amittavál be nem végezhetők, részént újat kezdenek. A Redont és régi Harminead körül azonban még nem látni semmi készüléte.

A József utj közepére a napokban hozták az első maglötömböket már esízott állapotban.

A földi Dmán a közparton némely lapok már készenek mondták, de hihetöleg csak hallomásból

beszöltek. A gyönyörű munka befejezve még nines; de jelen állapota is már azon kérelésre kész, vajjon nem lehetne is már kellene-e a Duna partját úgy Buda mint Pestnek egész hosszában ily kölyéssel megfészteni? Undorítóbbat a Dunapart ki nem bellett részénél már csak a muzeum környékén láthatni. Így tisztelik meg nálunk a vizet, az élet és egész-ség egyik fölfejtését: így becslik meg a Dunát, az ország egyik fökincsét!

A ház hely, mely a tudomány templomának ajánl a város, azon egy ököböl nem elégit ki minden kívánatot, mert nem áll első sorban a lánchid terére, s így homlokzata vagy Buda felé nézend, vagy azon új utcába, mely a mostani Földinasor és az emelendő új házok közt alakland.

Különös hatást gyakorol az emberre, ki a Dmasoron végig sétál, kivált az alsón, látva majd minden ház ajtaján a hirdetést, hogy: raktárak és pineék bérbeandandók. Legnagyobb része most is töresen áll.

Sajnosan vetülk észre, hogy a magyar lovada-egylet még nem készült bevezetni, amit annyi erőly-el és szép fogantatol kezdett. Más nem tudom ho-gyan van vele, de én azokkal tartok, kik jobbnak véltek nem kezdeni, mint nem végezni. Semmi sem lehet levereöb, mint hervadó bimbó!

Pesten még annyi a tenni való, ha csak a föb atak külsejét akarjuk is egy kis se egyen-getni! Nagyon bánja a szemet névless palota és ronda kunyhó egyaránt mellett. Lassan csak kiépül talán!

Videki rövid hírek.

— Györött egyik újvárosi izraelitánál mult heten nevezetes rablás követtetett el. Az elrabolt pénzt mintegy 15,000 fitra teszik, s azonfölül tele-mes mennyiség síkkasztott el.

— Nógrádban azon határozatlan színi bort, mely nem helyer sem nem város, és mely az ugynevezett Sill-hegyen kitűnő jóságban és mennyi-ségben terem, Kazinczey-bornak neveztek el.

TÁRCA.

Szegedi séták.

III.

A közmondás azt tartja: „Nem mind arany, ami fénylik.” Ezt az ezüstöt még jobban el lehetne mondani, miután ezüst többféle létezik. Az ezüst nemettül „szilber,” ez pedig létezik jó is meg az ugy-nevezett „csinaszilber” is, ami a tiszta ezüstnél hit-ványabb, miért is jobb lenne, ha Csínabá vándorol-na, s nálunk csak a jóféle ezüst szaporodnék. Ebből pedig már csak azért is jó volna, ha sok lenne, mert ázsziója jó magásra fölkapaszkodott. Az ezüst annyiben hasonlít az emberhez, hogy mind-kettőt a földbe szökták ásnai, s csak az a különbség, hogy jön idő, melyben az ember az ezüstöt fölászva, arra használja, hogy vele emberhátsának jólétét á-szassa alá; de az ember, ha egyszer elásták, az már föléb semmire sem használható. Akiéket illet, tén-megértik. De térjünk a dologra. „Nem mind arany ami fénylik,” e közmondás a házasságokra is szól. Színtelen halljuk a panaszt, hogy a mai férfiak nem akarnak házasodni, sőt már jutalom is fizetett ki annak, ki az okát fölfejtö, miért történnek oly kevés házasságok, s íme a házassági vagy annyira meggy, hogy találkoznak oly férfiak is, kik magukat mint valamely árneikkel hirdetik az njságban, re-mélve, hogy találkozhatik olyan magyar nő, ki az éjajta könnyü portékát elfogadja, vagy épen kína-lgassa magát. Bizony sokféle „kosztosa” vannak már az Uristennek. Külföldi lapokban ugyan sokszor találkoztunk ezen furesa nevével a leánykérésnek, de hazánk eddigéle ment volt az ilyen eszudab-eraktól, kiket sok más egyekkel a polgárosodás vándorlatoztató be hozzáknak.) Legjobb lenne, ha az olyan férfi, kiből annyi bátorság ninesen, miszerént valamely becsüléssé házánál nyíltan fölfebbe meg-nyozze magát arról, hogy talál-e rokonszenvet azon nőnél, kivel életének örömeit és bánatát megosztani vágyik, s aki mindezt csak a sorsra bizza — drága személyére sorsot huzatna, de oly módon, hogy ő fizessen minden sorsszámra, mert azon nő, ki őt megnyerné, nemmi esetre sem eszálna ténem — de még mint házassági ambó sem lenne nyernemény, s így legjobb, ha extrató maradj, mert még eddig a magyar ember nem hirdette magát a lirlapban, hanem ha házasodni akart, benyitott a lányosbázhöz

s annak rende szerént megkérte szíve választottjának kezét, nem rettegve még a penészes utján rágalmi nyelvektől sem, melyek ily alkalommal, mintán ma-guk fejkötő alá jutni sehoggy sem tudnák, azon igye-kezzek, hogy minden szent frigyét szétromboljanak.

Közleg az idő, hol az 1, 2, 5, 10, 50, 100, 1000 fitos bankjegyeket a főpénztáraknál sem fog-ják már bevállalni. Nagyon kívánatos lenne, ha ezt nem csak falragaszok s lirlapok utján hirdeténe a városi hatóság, mert igen sokan olvasni nem tud-ván, ezekre nézve legérdeztérőbb lenne a régi jó szokást megtartani, az az kidoboltatni. Ha ninesen a városnak elegendő **dobosa**, ismerék én egyéne-ket, kiknek léte nyelvék messzebb elhat a leger-szebb dologpérsénel, esakhogy az a bökkenő, hogy ezek azt szokták dombra ítni, ami — nem igaz, s így jay annak, ki általuk el hagyja magát ámitatni.

Sétáljunk át egy kis se Új Szegedre. Állóhídon nygvan még nem mehetünk, de van reményességünk, hogy lesz, csak egy kis türelem kell még, ez pedig a magyaroknak van anyi, hogy három más neuzet is beérné vele.

A Lacikonyhárol is már évek óta beszölük, hogy elpusztították, de mindamellett oly erősen áll, mint Sionhegye, és ha az idő föga néha pusztítást tesz is rajta, azonnal ott a kőműves és ács és fol-tozgatják, esakhogy valahogy végkép el ne puszt-uljon: kár is lenne érte, mert a sok szeny és piszok mellett, hajt a Lacikonyha valamit a konyhára is, szép hasznóbort ízeztén a benakók.

Az újszegedi sétány nagy obbitására s esmosítására derek polgármesterünk részéről sok figyelem fordít-atik. Egyik lelkes polgármesterünk aláírasi ívet körözött öveztsársulat alakítására, s már szép számmal vannak az aláírók. E társulat alakításával ismét szép és neues időtöltés jön létre s alkalmuuk lesz tapasztalni, hogy a mai világban, hol annyian té-vesztik el a valódi célt, ki lesz az, aki azt eltalálja.

Kemény.

Történeti vázlatok.

(Folytatás.)

Ezen helyirati fölfejtéséből következő eredmé-nyekre bukkantunk:

I. A XVII. században Csongrádmegyében 12 rae telep volt, falu minőségben.

II. Ugyanezakkor magyar telep volt 13 — sza-bad város, város és falu minőségben.

III. Mostan rae helységek ezen megyében nem léteznek, a léteztettek pedig csak mint puszták név-ben maradtak fön; sőt némelyiknek neve is kive-szett, és a megyei térképen sínes kijelölve. Így

Martély, Csany, most népes magyar puszták, ille-töleg kertészfalvak. Ellés magyar kertészség s egyes, nyszólvaan esaládi telep. Bükény, Föld-vár Schéner György, egykor esongrádmegyei mérnöknek 1831. évben készített térképen névszerént fölgyezve s valószínűleg az egykori hasonló nevű elpusztult rae telepek helyiségét jelölük. Ha-nem Adorján, Vastorok, Bátka, Caloeza névleg sem maradtak fön, legalább idézett térképen fölgye-jezve ninesnek. Ludas szintén nines most ezen megyében, földüzett Ludas nevű rae telep telát alkalmasint azon helyiség lehetett, mely a fölloított földrajzi szótár III. kötete 49-ik lapján, postaváltási helyül van kijelölve, és a szabadkai határban esik Bácsvármegyében, Török-Kanizsa és Szabadka közt. Zenta pedig mostan már bácsmegyei mező-város a Tisza jobb partján s Fényes szerát most magyar város. Novaszell német hely, Torontál — Novaszello pedig német falu Bács vármegyében; de ezek a esongrádmegyei volt rae falu Novaszell bizonyosan nem egyik és így ez is nevével egyfűtt kivesszett, nem lévén a térképen is olyan pont, vagy a néplagyományban olyan szöglet, hol ennek egykori létezése jelentenék. A volt magyar hely-ségek közül pedig Sörkéd talán azon területen felehetett, mely most Serked nével a homoki és doei kertészség közt térképileg megjelölve van. Gyója, Ányás, Böld, Fark, Felgyó, mostan pusztaságok, rendes községi minőséggel, — noha némépességük van is, — nem bírók. Ellenben, Martonos mostan Csongrádmegye kiegészítő részét nem képezi, de föbb mint valószínű, azon Martonyos les, mely Bács vármegyében, a tiszai koronai kerületben Csongrádmegye szélén van; utolsó posta Horgos. Lakja 4500 lakos, kiknek fele szerb n. e. öitűt, fele mag-yar katolikus (I. földrajzi szótár III. köt. 72. lap). Ezen helyén a XVII. században egészen magyar települ lévén kijelölve, láthatjuk a most idézett adat-ból, hogy a magyar elem számszerént itt megese-kent és maga mellett más elemek emelkedést engedett.

IV. A XVII. századból telát csak Szeged, II.-M.-Vásárhely, Szentes, Csongrád. Mind-szent, Tápé maradtak fön mint városok, ille-töleg falvak. De hogy a XVII. századból Gyó a mostani Al-vagy Felgyó volt-e, meghatározni nem tudom. Ha Algyó volt, ugy a fönmaradt helységeknek ez képezi hetedikét. Azon időben azonban Szeg-vár, Horgos, Kistelek, most már népes község, nem léteztek, és így ezen szaporulat és újgyar-matok, a megirt pusztítások által szenvedett veszte-séget és hiányt némileg pótlják.

* A házassági ajánlatokat az angolok találták f. i., a franciák s a németek követték át, s már Nagy Igazság a „Holg-futár” ban eszértől is nem kedves jelenség is, de nem is új nálunk. Szerk.

